

UZASADNIENIE

Z dniem 31 sierpnia 2018 r. weszła w życie ustawa z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1464). W art. 2 ustawy o zmianie ustawy o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego przewidziano, że w terminie 24 miesiące od dnia wejścia w życie ustawy Rada Dialogu Społecznego dokona oceny funkcjonowania przepisów ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232), dalej jako „ustawa o RDS”, oraz przedstawi Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej rekomendacje zmian w tym zakresie. RDS podjął się tego zadania, a przedstawione propozycje są wynikiem uzgodnień pomiędzy trzema stronami, strony związkowej, strony pracodawców i strony rządowej Rady.

Zawarte w projekcie ustawy rozwiązania można podzielić na trzy kategorie. W pierwszej z nich znalazły się propozycje doprecyzowujące przepisy dotyczące wstępowania i występowania z Rady reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o RDS organizacji związkowej lub organizacji pracodawców, ustalania liczby przedstawicieli strony pracowników i pracodawców, wskazywania w ramach strony pracowników lub pracodawców Przewodniczącego Rady, w drugiej – zmiany dotyczące racjonalizacji kosztów funkcjonowania Rady, w trzeciej – zmiany dotyczące wprowadzenia obowiązku składania przez członków Rady Dialogu Społecznego oświadczenia, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. z 2020 r. poz. 306), dalej jako „ustawa lustracyjna”.

Projekt ustawy w **art. 1** wprowadza zmiany do ustawy o RDS. Zmiana w art. 26 ust. 2 ustawy o RDS (art. 1 pkt 1 lit. a projektu ustawy) wprowadza modyfikację w zakresie ustalania liczby przedstawicieli reprezentatywnych organizacji związkowych oraz reprezentatywnych organizacji pracodawców. W obecnym stanie prawnym liczbę przedstawicieli każdej z organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, w składzie Rady ustalają wspólnie strony pracowników i strony pracodawców, a następnie propozycja ta jest zatwierdzana uchwałą Rady. Oznacza to de facto, że to Rada podejmuje decyzję o liczbie przedstawicieli każdej z organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, w składzie Rady. Proponowany przepis stanowi to wprost.

Dodanie nowych ustępów 2a i 2b do art. 26 ustawy o RDS (art. 1 pkt 1 lit. b projektu ustawy) ma na celu uregulowanie trybu postępowania w przypadku uzyskania przymiotu reprezentatywności przez organizację pracowników lub pracodawców. Natomiast dodanie ustępu 2c do art. 26 ma na celu uregulowanie trybu postępowania w przypadku utraty reprezentatywności przez organizację pracowników lub pracodawców albo rezygnacji reprezentatywnej organizacji pracowników lub pracodawców z prac w Radzie. W przypadku uzyskania przymiotu reprezentatywności przez organizację pracowników lub pracodawców, która do tej pory nie wyznaczała swoich przedstawicieli do Rady, organizacja ta przesyła do Rady odpis prawomocnego orzeczenia stwierdzającego reprezentatywność. Na najbliższym posiedzeniu, liczonym od dnia otrzymania przez Radę ww. odpisu, Rada będzie zobowiązana podjąć uchwałę w sprawie ustalenia liczby przedstawicieli reprezentatywnych organizacji pracowników i pracodawców. W przypadku utraty przez organizację pracowników lub pracodawców przymiotu reprezentatywności albo rezygnacji z prac w Radzie, Rada na najbliższym posiedzeniu wyznaczonym po dniu, w którym wiadomość o utracie przymiotu reprezentatywności lub rezygnacji organizacji z prac w Radzie dotarła do Rady, będzie zobowiązana podjąć uchwałę o liczbie przedstawicieli reprezentatywnych organizacji pracowników i pracodawców. Uchwała będzie uwzględniała zmniejszenie liczby organizacji tworzących stronę pracowników lub pracodawców. Przez utratę uprawnień organizacji reprezentatywnej rozumie się upływ 4 letniego terminu od stwierdzenia przez sąd reprezentatywności z jednoczesnym nieudokumentowaniem Prezydium Rady złożenia wniosku o ponowne stwierdzenie reprezentatywności, o którym mowa w art. 25 ust. 2 ustawy o RDS lub prawomocne postanowienie sądu odmawiające stwierdzenia przymiotu reprezentatywności.

Celem dodania ust. 2d do art. 26 ustawy o RDS jest regulacja przypadku, w którym reprezentatywna organizacja pracowników lub pracodawców przez okres 30 dni nie wyznacza swoich przedstawicieli do prac w Radzie. Stosownie do art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1 stroną pracowników i stroną pracodawców reprezentują w Radzie przedstawiciele reprezentatywnych organizacji pracowników i pracodawców. Reprezentatywna organizacja, która mając ustaloną zgodnie z art. 26 ust. 2 ustawy o RDS liczbę przedstawicieli w Radzie, jest uprawniona, ale również zobowiązana do stałego wyznaczania swoich przedstawicieli. Jeżeli reprezentatywna organizacja przez okres 30 dni nie wyznaczy co najmniej jednego przedstawiciela do reprezentowania jej w Radzie, to w ten sposób rezygnuje z prac w Radzie.. Powyższe oznacza także, że nie jest reprezentowana we wszystkich gremiach Rady

(posiedzeniach plenarnych, Prezydiach, zespołach) oraz nie otrzymuje środków za udział w pracach Rady.

Po upływie terminu 30 dni, o którym mowa w przepisie, Rada działając na podstawie art. 26 ust. 2a i 2b ustawy o RDS na najbliższym posiedzeniu będzie uprawniona do podjęcia nowej uchwały w sprawie liczby przedstawicieli każdej z organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1 ustawy o RDS, w składzie Rady. Jednocześnie podkreślenia wymaga, że organizacja reprezentatywna, która zrezygnowała z prac w Radzie, w każdym momencie może zdecydować o ponownym przystąpieniu do udziału w pracach Rady, po zastosowaniu procedury określonej w art. 26 ust. 2a i 2b, jeżeli dysponuje aktualnym, prawomocnym orzeczeniem sądowym o stwierdzeniu reprezentatywności.

Uchylenie ust. 6 w art. 26 ustawy o RDS jest konsekwencją zmiany wprowadzonej do ust. 2. Skoro Rada będzie podejmowała uchwałę o liczbie przedstawicieli każdej z organizacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, to nie ma potrzeby jej ponownego zatwierdzenia przez Radę.

Konsekwencją zmian wprowadzonych do ustawy lustracyjnej są zmiany w art. 27 ustawy o RDS. Projektowany ustęp 1a w art. 27 ustawy o RDS określa przypadki, w których Prezydent RP z urzędu bez wniosku, o którym mowa w ust. 1 ustawy o RDS, odwołuje członka Rady. Jednym z przypadków jest złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądowym. Stosownie do art. 21e ust. 1 ustawy lustracyjnej prawomocne orzeczenie sądu, stwierdzające fakt złożenia przez osobę lustrowaną niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego, traktuje się jako obligatoryjną przesłankę pozbawienia tej osoby pełnionej przez nią funkcji publicznej, o której mowa w art. 4 pkt 2-54, 56, 57 i 61, z zastrzeżeniem art. 21f ustawy lustracyjnej. Prezes sądu na podstawie art. 21e ust. 2 ustawy lustracyjnej przesyła prawomocne orzeczenie sądu podmiotowi właściwemu w sprawie pozbawienia osoby lustrowanej pełnienia funkcji publicznej. W przypadku członka Rady Dialogu Społecznego prawomocne orzeczenie zostanie przesłane do Prezydenta RP. Zgodnie z art. 21e ust. 3 ustawy lustracyjnej pozbawienie osoby lustrowanej pełnionej przez nią funkcji publicznej następuje z mocy prawa z dniem doręczenia podmiotowi właściwemu w sprawie pozbawienia osoby lustrowanej pełnienia funkcji publicznej prawomocnego orzeczenia sądu. Momentem odwołania członka Rady Dialogu Społecznego z powodu złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu będzie zatem dzień, w którym doręczono orzeczenie Prezydentowi RP.

Drugim przypadkiem odwołania członka Rady Dialogu Społecznego bez wniosku, o którym mowa w art. 27 ust. 1 ustawy o RDS jest złożenie przez członka oświadczenia o rezygnacji z funkcji. Odwołanie będzie następowało z dniem złożenia rezygnacji. Dotychczas kwestia złożenia przez członka Rady oświadczenia o rezygnacji z funkcji nie była uregulowana w ustawie, co jest oczywistym pominięciem ustawodawcy.

Trzecim przypadkiem odwołania członka Rady Dialogu Społecznego bez wniosku o którym mowa w art. 27 ust. 1 ustawy o RDS jest utrata uprawnienia organizacji reprezentatywnej w rozumieniu art. 23 ust. 1 lub art. 24 ust. 1 przez organizację, która wyznaczyła członka do prac w Radzie.

Czwartym przypadkiem odwołania członka Rady Dialogu Społecznego bez wniosku o którym mowa w art. 27 ust. 1 ustawy o RDS jest złożenie przez organizację, o której mowa w art. 23 ust. 1 lub 24 ust. 1 oświadczenia o rezygnacji w pracach Rady. W takim przypadku Prezydent RP odwołuje wszystkich członków Rady będących przedstawicielami organizacji, która złożyła oświadczenie o rezygnacji.

Zmiany projektowane w art. 1 pkt 2 lit. b-e dotyczą kwestii finansowania działań podejmowanych na forum Rady przez reprezentatywne organizacje pracowników i pracodawców. Zgodnie z art. 27 ust. 4 ustawy o RDS za udział w pracach Rady przysługuje ryczałt miesięczny:

- 1) przewodniczącemu oraz wiceprzewodniczącym Rady, z wyłączeniem przedstawicieli strony rządowej - w wysokości 76% przeciętnego wynagrodzenia w roku poprzednim ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu,
- 2) członkom Rady, pełniącym funkcje przewodniczących zespołów problemowych, o których mowa w art. 34, z wyłączeniem przedstawicieli strony rządowej - w wysokości 65% przeciętnego wynagrodzenia,
- 3) pozostałym członkom Rady oraz sekretarzom Prezydium Rady, z wyłączeniem przedstawicieli strony rządowej - w wysokości 57% przeciętnego wynagrodzenia.

Kolejnym kosztem związanym z funkcjonowaniem Rady jest przewidziany w art. 27 ust. 6 zwrot kosztów podróży, zakwaterowania i diety w wysokości i na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy. Biuro Rady Dialogu Społecznego wypłaca zwrot kosztów podróży, zakwaterowania i

diety członkom Rady i sekretarzom Prezydium Rady, z wyłączeniem przedstawicieli strony rządowej. Zwrot kosztów podróży, zakwaterowania i diety członkom zespołów problemowych i ekspertów niebędących członkami Rady, ale będących członkami organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę pracowników i stronę pracodawców w Radzie, może być wypłacany przez daną reprezentatywną organizację pracowników lub pracodawców, jeżeli środki przekazane tym organizacjom w ramach umów, o których mowa w art. 27 ust. 7 ustawy o RDS taki zwrot umożliwiają.

Artykuł 27 ust. 7 ustawy o RDS określa zasady zlecania przez wiceprzewodniczących Rady wykonywania ekspertyz, badań i raportów oraz innych dokumentów, prac techniczno-organizacyjnych, zakupu usług i materiałów oraz organizacji konferencji, zjazdów, spotkań i szkoleń promujących dialog społeczny. Finansowanie tych zleceń jest możliwe w ramach umów zawieranych między Biurem Rady Dialogu Społecznego a organizacjami reprezentowanymi w Radzie.

W tabeli zamieszczonej poniżej wskazano kwotę ryczałtów dla członków Rady, przewodniczących zespołów i sekretarzy Prezydium Rady wypłacanych w latach 2017 – 2019 i prognozowanych na rok 2020 r.

LP.	ROK	KWOTA RYCZAŁTÓW DLA CZŁONKÓW RADY, PRZEWODNICZĄCYCH ZESPOŁÓW I SEKRETARZY PREZYDIUM
1.	2017	1 489 834,52 zł
2.	2018	1 608 295,80 zł
3.	2019	1 746 136,51 zł
4.	2020* (prognozowana kwota wypłat)	1 879 511,92 zł

Kolejna tabela wskazuje kwoty wypłacone w ramach umów zawartych z organizacjami z lat 2017 – 2019 i prognozowane na rok 2020.

LP.	ROK	KWOTA WYPŁACONA W RAMACH UMÓW ZAWARTYCH Z ORGANIZACJAMI
1.	2017	3 124 997,00 zł
2.	2018	3 055 245,89 zł
3.	2019	2 977 136,00 zł

4.	2020* (prognozowana kwota wypłat)	2 737 136,00 zł
----	---	-----------------

Porównując zestawienie kosztów można zauważyć, że systematycznie rośnie kwota wypłacanych ryczałtów, a jednocześnie maleją kwoty, jakie mogą być przekazywane organizacjom w ramach umów, o których mowa w art. 27 ust. 7 ustawy o RDS. W celu zapewnienia większej samodzielności reprezentatywnym organizacjom pracowników i pracodawców w decydowaniu o strukturze wydatków związanych z realizacją zadań wynikających z ustawy o RDS proponuje się uchylenie ust. 4 - 6 w art. 27 ustawy o RDS (art. 1 pkt 2 lit. b projektu) z jednoczesnym wprowadzeniem możliwości wypłaty diet za udział w posiedzeniu w ramach środków przekazywanych na podstawie umowy, o której mowa w ust. 7 (art. 1 pkt 2 lit. c). Dzięki projektowanej zmianie wypłata ryczałtów przestanie być obowiązkowym kosztem obciążającym bezpośrednio Biuro Rady Dialogu Społecznego. Reprezentatywna organizacja pracowników lub pracodawców będzie uprawniona do decydowania czy będzie wypłacać diety swoim przedstawicielom w Radzie, a jeżeli tak – to będzie określała również ich wysokość. Nowododawany ustęp 7a ustawy o RDS będzie określał jedynie górny limit diet, jakie może wypłać organizacja (art. 1 pkt 2 lit. d projektu). Tożsamy mechanizm zastosowano w przypadku zwrotu kosztów podróży, zakwaterowania i diet wypłacanych członkom Rady i sekretarzom Prezydium Rady. Zwrotu kosztu i wypłaty diet, w ramach posiadanych środków, będzie mogła dokonać reprezentatywna organizacja pracowników lub pracodawców, jeżeli tak zdecyduje. Nadanie nowego brzmienia art. 27 ust. 8 (art. 1 pkt 2 lit. e projektu) jest konsekwencją uchylenia ust. 4 i 6. Biuro Rady Dialogu Społecznego nie będzie już dokonywało wypłat bezpośrednio na rzecz członków Rady i Sekretarzy Rady. Wszystkie wypłaty będą dokonywane przez reprezentatywne organizacje pracowników i pracodawców.

Dodanie nowych ustępów 5a i 5b do art. 32 ustawy o RDS (art. 1 pkt 3 projektu ustawy) ma na celu doprecyzowanie zasad, według których w ramach strony pracowników lub pracodawców jest wskazany Przewodniczący Rady. Stosownie do art. 32 ust. 5 ustawy o RDS Przewodniczącym Rady jest naprzemiennie przedstawiciel strony pracowników i strony pracodawców, wskazany przez daną stronę i będący członkiem Rady, oraz strony rządowej, wskazany przez Prezesa Rady Ministrów spośród członków Rady Ministrów będących w składzie Rady. Wybór kolejności przewodniczenia Radzie uzgadniają strony Rady (art. 32

ust. 6 ustawy o RDS). W ustawie nie było przepisu, który umożliwiłby szybkie dokonanie wskazania Przewodniczącego Rady w ramach strony pracowników lub strony pracodawców w przypadku, gdy przedstawiciele odpowiednio reprezentatywnych organizacji pracowników lub pracodawców mieli problemy z osiągnięciem konsensusu co do osoby Przewodniczącego Rady. W związku z powyższym, dodaje się do art. 32 ust. 5a, zgodnie z którym przedstawiciel strony pracowników lub strony pracodawców jest wskazywany przez organizację, którą reprezentuje; kolejność wskazywania przedstawiciela danej strony na Przewodniczącego Rady uzgadnia się w ramach tej strony; w przypadku braku uzgodnienia przez organizacje w ramach strony, kolejność wskazywania ustala się w drodze losowania. Zdanie pierwsze projektowanego ust. 5a określa, że każda organizacja, której przedstawiciele są członkami Rady, jest uprawniona do wskazania swojego przedstawiciela na Przewodniczącego Rady w ramach strony, którą reprezentuje. Przepis nie wymaga, aby przedstawiciele innych organizacji reprezentujących daną stronę akceptowali wskazanie przedstawiciela na Przewodniczącego Rady. Reprezentatywne organizacje pracowników lub pracodawców w ramach strony odpowiednio pracowników i pracodawców będą zobowiązane uzgodnić między sobą kolejność, w jakiej organizacje będą wskazywały swojego przedstawiciela na Przewodniczącego Rady. Brak uzgodnienia rozumianego jako zgoda wszystkich organizacji na zaproponowaną kolejność powoduje przejście do następnego etapu - losowania kolejności.

Projektowany art. 32 ust. 5b ustawy o RDS reguluje wpływ dołączenia do Rady nowej reprezentatywnej organizacji pracowników lub pracodawców. W przypadku uzyskania przymiotu reprezentatywności przez organizację związkową lub organizację pracodawców dodaje się tę organizację na ostatnią pozycję w kolejności wskazywania przedstawiciela danej strony na Przewodniczącego Rady.

Projekt ustawy w **art. 2** wprowadza zmiany do ustawy lustracyjnej. Stosownie do art. 7 ust. 1 ustawy lustracyjnej obowiązek złożenia oświadczenia, dotyczącego pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r., zwanego dalej „oświadczeniem lustracyjnym”, mają osoby, o których mowa w art. 4 ustawy lustracyjnej, urodzone przed dniem 1 sierpnia 1972 r. Przepis art. 4 zawiera katalog osób pełniących funkcje publiczne w rozumieniu ustawy lustracyjnej. W katalogu tym nie wymienia się członków Rady Dialogu Społecznego. Przez dodanie nowego punktu 4a w art. 4 ustawy lustracyjnej, do katalogu osób wykonujących funkcje publiczne dodano członków Rady Dialogu Społecznego. Oznacza to, że kandydaci na

członków Rady Dialogu Społecznego, urodzeni przed dniem 1 sierpnia 1972 r., będą zobowiązani składać oświadczenia lustracyjne albo informacje lustracyjne. Zmiana w art. 8 pkt 3 ustawy lustracyjnej polega na określeniu, że kandydaci na członków Rady Dialogu Społecznego będą składać oświadczenia lustracyjne albo informacje lustracyjne do Prezydenta RP. Zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy lustracyjnej każdemu przysługuje prawo dostępu do informacji zawartych w dokumentach organów bezpieczeństwa państwa, znajdujących się w Instytucie Pamięci Narodowej, dotyczących wskazanego w przepisie katalogu osób pełniących funkcje publiczne. Przez dodanie do art. 22 ust. 1 ustawy lustracyjnej nowego punktu – 11b, do katalogu osób pełniących funkcje publiczne, o których informacje są udostępniane każdemu, zostaną dodani członkowie Rady Dialogu Społecznego.

Art. 3 stanowi przepisy przejściowe. Projektowany art. 4 ust. 1 niniejszej ustawy wprowadza obowiązek złożenia oświadczenia lustracyjnego albo informacji lustracyjnej przez obecnych członków Rady Dialogu Społecznego urodzonych przed dniem 1 sierpnia 1972 r. Termin 30 dni na złożenie oświadczenia lustracyjnego lub informacji lustracyjnej będzie biegł od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy. Niezłożenie przez obecnego członka Rady stosownych oświadczeń lub informacji skutkuje wygaśnięciem członkostwa, z dniem, w którym upłynął termin do złożenia oświadczenia lub informacji. Wygaśnięcie członkostwa stwierdza Prezydent RP.

W art. 4 projektu został określony termin wejścia w życie ustawy na 14 dni od dnia jej ogłoszenia.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt ustawy udostępnia się na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii oraz Rządowego Centrum Legislacji.

Projektowane przepisy nie będą miały żadnego wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.